

Голобородько В.В.

курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

Науковий керівник:

Репан М.І.,

старший викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНЕ ЗАТРИМАННЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ КРАЇН ЄВРОПИ ТА США

Адміністративне затримання є особливою формою заходу примусового характеру, який здійснюють посадові особи, які наділені цими повноваженнями, а також співробітниками національної поліції.

Особливість цього заходу впливу обумовлена жорсткими рамками, що встановлюються для поліції та інших правоохоронних чи виконавчих органів, що мають право здійснювати такі тимчасові обмеження прав та свобод громадянина. Практичне застосування адміністративного затримання має певні правові та технічні колізії, які має вирішити законодавча гілка влади.

Питанням адміністративного затримання цікавились як радянські вчені-правники так і сучасні науковці України, що досліджують різні питання, пов'язані із цим заходом впливу. У роботах відомих правників-науковців В. Б. Авер'янова, О. М. Бандурки, І. П. Голосніченка, Т. О. Коломоець, Р. С. Мельника висвітлено питання адміністративного затримання з точки зору діяльності та у межах повноважень попередніх правоохоронних структур, зокрема, української міліції [1, с.322].

Спробу вперше класифікувати за видами адміністративне затримання, зробили О.М. Беницький та С.С. Роговенко [2, с.53].

Науковці приділяють цьому питанню чимало уваги, адже адміністративне затримання є поширеним заходом впливу, що використовується поліцейськими під час несення служби. Саме тому у багатьох працях розглядається питання встановлення особи під час адміністративного затримання [3, с.173-176].

Особливо плідними у цьому напрямку є дослідження В.П. Кононець та інших правників, що намагаються пов'язати адміністративні заходи впливу викладені у теоретичній базі, якою є на сьогодні виключно Кодекс України

про адміністративні правопорушення, та на практичну діяльність поліцейських підрозділів [4, с.91-94; 5, с.152-158; 6, с.321-326].

Основна проблема яка виникає у підрозділів поліції щодо застосування згаданого заходу примусу є певні законодавчі прогалини, що стосуються процедурних питань та застосування модернізованого радянського варіанту адміністративного затримання. Однак у країнах Європи та США адміністративне затримання відбувається за іншою системою регламентації цієї дії.

Розглянемо якими чином регламентовано адміністративне затримання в Україні. Стаття 260 КУПАП вказує, що у випадках, прямо передбачених законами України, з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення, якщо складення протоколу є обов'язковим, забезпечення своєчасного і правильного розгляду справ та виконання постанов по справах про адміністративні правопорушення допускаються адміністративне затримання особи.

Стаття 261 говорить про те як здійснюється адміністративне затримання. Обов'язковими елементами адміністративного затримання є у відповідності до закону складений протокол, в якому зазначаються: дата і місце його складення; посада, прізвище, ім'я та по батькові особи, яка склала протокол; відомості про особу затриманого; час і мотиви затримання. Протокол підписується посадовою особою, яка його склала, і затриманим. У разі відмовлення затриманого від підписання протоколу в ньому робиться запис про це.

Посадові особи Національної поліції мають право проводити адміністративне затримання у випадках, прямо передбачених статтею 262 КУПАП, а саме: при вчиненні дрібного хуліганства; вчиненні насильства в сім'ї; порушення порядку організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій; при поширюванні неправдивих чуток; вчиненні злісної непокори законному розпорядженню чи вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, а також військовослужбовця чи образи їх; публічних закликів до невиконання вимог поліцейського; при прояві неповаги до суду; вчиненні незаконного доступу до інформації в автоматизованих системах; порушення правил про валютні операції; порушенні правил обігу наркотичних засобів або психотропних речовин; незаконного продажу товарів або інших предметів, дрібної спекуляції, торгівлі з рук у невстановлених місцях; при розпиванні спиртних напоїв у громадських місцях чи появі у громадських місцях у п'яному вигляді, що ображає людську гідність і громадську мораль; у випадках, коли є підстави вважати, що особа займається проституцією; при порушенні правил дорожнього руху; порушенні правил полювання, рибальства і охорони рибних запасів та інших порушень законодавства про

охорону і використання тваринного світу; при порушенні правил перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні і транзитного проїзду через територію України; в інших випадках, прямо передбачених законами України [7, с.1].

Досить широкий перелік імовірного здійснення адміністративного затримання, передбачає також і значний перелік необхідних до виконання вимог, щодо здійснення адміністративного затримання.

Зокрема КуПАП говорить, що строк адмінзатримання не має перевищувати трьох годин у загальному випадку і до трьох діб у виключених випадках. Виключними є питання що стосуються незаконного перетину кордону, порушення в'їзду на тимчасово окуповану територію та ніші випадки, що стосуються питань кордону та його перетину чи перебування іноземця, громадянина іншої країни в Україні. Така ж норма закону стосується осіб, що порушили правила обігу наркотичних засобів і психотропних речовин.

Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції практично повністю дублює вище зазначені норми закону і уточнює тільки порядок їх використання та систематизує їх за певними ознаками [8, с.1].

Позитивним серед країн Європи та США є досвід британської правничої системи щодо адміністративного затримання осіб. Зокрема передбачено застосування чіткої та ефективної системи ідентифікації особи, яка унеможливує уникнення відповідальності правопорушником, внаслідок нестановлення за три години, особи порушника. У Великобританії діє система обов'язкової дактилоскопії, створення об'єктивного фото затриманого, процедури перевірки особи за спеціальними базами даних [9, с.671].

Кардинальною відмінністю адміністративного затримання в Україні та схожої за ознаками дії у країнах Європи та у США є те, що там діє єдина формула для поліцейського примусового заходу - арешт.

Разом з тим системний аналіз підстав арешту вказує на те, що у більшості випадків він співзвучний із вимогами українського законодавства. Зокрема, арешти у західних країнах та США і адміністративне затримання в Україні здійснюється для з'ясування особи, для уникнення особи від покарання за карний злочин і внаслідок продовження правопорушення.

На відміну від українського законодавства, типовим є затримання особи не більше, ніж на 24 години. Однією з країн Європи, законодавство якої дуже схоже на українське щодо адміністративного затримання, є Данія.

Загалом практика застосування примусової дії поліцейських адміністративного затримання, вказує на те, що переважно кращими є практики застосування такого заходу, якщо він передбачає три дієві функції: 1) обов'язкове встановлення особи із вчиненням дій, що внесення даних про особу та перевірки даних про особу до поліцейських спеціалізованих

реєстрів; 2) чітка покрокова регламентація дій поліції включно із ухваленням окрім закону та відомчих інструкцій системних законодавчих актів, які усувають наявність прогалин; 3) розумного обмеження свободи громадянина на термін не більший ніж 24 години.

Підсумовуючи сказане необхідно вказати на те, що українське законодавство щодо адміністративного затримання в цілому відповідає сучасному баченню законодавців країн світу, щодо необхідних примусових дій поліції. Однак, на думку правників варто усунути небезпечну для ефективної діяльності поліції норму, за якою після того, як спливає 3 години, співробітник правоохоронного органу не може скласти документів, які підтверджують вчинення правопорушення [10, с.175].

Це дозволить розширити права інших громадян, захист яких гарантовано державою через діяльність Національної поліції.

1. Комзюк, М. А. Правові засади застосування поліцейськими адміністративного затримання / М. А. Комзюк, В. О. Кущенко, А. А. Комзюк // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів [конф. (м. Харків, 21 квіт. 2017 р.)] / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ, Каф. спец. фіз. підгот. ф-ту № 2. – Харків: ХНУВС, 2017. – С.322

2. Адміністративне затримання фізичної особи: особливості видової класифікації / О. М. Беницький, С. С. Роговенко // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 53. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2011_2_10

3. Актуальні питання процедури встановлення особи при адміністративному затриманні в рамках реалізації провадження щодо виявлення податкових правопорушень / В. П. Кононець // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. – 2017. – Вип. 42. – С. 173-176. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_42_42

4. Повноваження патрульної поліції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення в сфері безпеки дорожнього руху / В. Гаркуша // Наукові записки [Кіровоградського державного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Право. – 2017. – Вип. 2. – С. 91-94. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/snslnp_2017_2_19

5. До питання класифікації заходів адміністративного примусу / Л. І. Сопільник, В. В. Новіков // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. – 2009. – Вип. 3. – С. 152-158. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzclubp_2009_3_22

6. Комзюк, М. А. Правові засади застосування поліцейськими адміністративного затримання / М. А. Комзюк, В. О. Кущенко, А. А. Комзюк // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів [конф. (м. Харків, 21 квіт. 2017 р.)] / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ, Каф. спец. фіз. підгот. ф-ту № 2. – Харків : ХНУВС, 2017. – С.321-326.

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 213 - 330) . - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10>, с.1.

8. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15>

9. Зарубіжний досвід застосування адміністративного затримання та шляхи його запозичення для України / А. В. Столітній // Форум права. - 2012. - № 2. - С.671. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2012_2_107

10. Кононець В.П. Актуальні питання процедури встановлення особи при адміністративному затриманні в рамках реалізації провадження щодо виявлення податкових правопорушень [Електронний ресурс] / В. П. Кононець // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2017. - Вип. 42. - С. 175. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_42_42

Дегтяр В.А.,
курсант 2 курсу
факультету економіко-правової безпеки
Науковий керівник:
Миронюк Р.В.,
професор кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності ДДУВС,
доктор юридичних наук, професор

ВПЛИВ СІМ'Ї НА ПРАВОМІРНУ (НЕПРАВОМІРНУ) ПОВЕДІНКУ НЕПОВНОЛІТНІХ

Молодь країни – це завжди потужний двигун розвитку суспільства. Головним фактором стабільності та соціальної інтеграції виступають соціальні інститути, що є організаційною системою сталих соціальних зв'язків, які об'єднуються значущими суспільними цінностями, процедурами. Існує ланка видів таких інститутів, прикладом може слугувати держава, церква, сім'я. Зокрема, вважаю за необхідне виділити інститут сім'ї, який покликаний у результаті взаємодії системи ролей, цінностей, норм сприяти становленню людини, як соціального елемента.

Сім'я безпосередньо сприяє фізичному, інтелектуальному, моральному розвитку особи неповнолітнього, тобто сімейне виховання має на меті становлення правосвідомої особистості, що здатна відповідати за свої дії та вчинки. Актуальність даної теми слід вбачати, саме в проблемах сучасної сім'ї: виховання правосвідомої людини(неповнолітнього) та недоліки у досягненні такої мети, основні заходи, щодо захисту прав і свобод дітей висвітлені у низці наукових праць, дослідженнях як вітчизняних, так і зарубіжних науковців: І. Бандурко, О. Бутько, Ю. Губаль, Л. Кривачук, Н. Оніщенко, С. Саблук, О. Садіна. Останнім часом активізувалися дослідження в ювенальному праві, з-поміж яких відзначити доробки С. Алфьорова, В. Вітвіцької, С. Ветошкіна, Р. Опацького та ін[2].

Перейдемо до викладу основного матеріалу: характеристики основних шляхів впливу на формування правомірної поведінки неповнолітніх. Перш за все, із погляду законодавчої бази термін «неповнолітня особа» - малолітня особа, а також дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років. Основними факторами впливу на формування правомірної поведінки вбачаю